

Instituut van de Bedrijfsrevisoren
E. Jacqmainlaan 135/1
1000 Brussel

Ter attentie van Michel De Wolf

Sint-Stevens-Woluwe, 25 maart 2013

Geachte heer Voorzitter

Met dit schrijven wenst PwC Bedrijfsrevisoren de volgende commentaren te bezorgen op de tweede versie van de ontwerpnorm “Bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA’s)”:

- (1) PwC Bedrijfsrevisoren **dankt het IBR** voor de opname van de meeste van zijn commentaren die werden geformuleerd ten aanzien van de eerste versie van deze ontwerpnorm;
- (2) Het nieuwe ontwerp maakt gebruik van een terminologie die momenteel niet geruggesteund wordt door de (bestaande) wet- of regelgeving, m.n. het gebruik van de termen “audit” en “internationale auditstandaarden”. O.i. moeten hiervoor de equivalente vertalingen “controle” en “internationale controlestandaarden” worden gehanteerd. De term “audit” wordt generlei gedefinieerd in het Wetboek van vennootschappen, en wordt evenmin gebruikt in de officiële vertalingen van de ISA’s die het IBR op zijn website heeft gepubliceerd. In de Franse taal is dit anders, omdat de term in het Frans “audit” wel de officiële term is van de vertalingen van de ISA’s. **Vandaar dat wij het IBR vragen om de terminologie in de Nederlandse taal aan te passen naar hetgeen werd overeengekomen met onze Europese partners;**
- (3) De tekst van de normen en de voorbeeldteksten van het commissarisverslag maken gebruik van de termen “controle” (ter verwijzing naar de term zoals gebruikt en gedefinieerd in het kader van het Wetboek van vennootschappen) en de termen “audit” (zie vorig punt). Voor een derde lezer van het commissarisverslag in de Nederlandse taal is dit bijzonder verwarrend en onbegrijpbaar (enerzijds wordt de zin gelezen “Wij hebben de **controle** uitgevoerd van de jaarrekening (..)”, en wat later de zin “Wij hebben onze **audit** volgens de internationale auditstandaarden (ISA’s) uitgevoerd”. In de Franse taal worden hiervoor resp. de termen “contrôle” en “audit” gebruikt, wat hetzelfde probleem tot stand brengt. In het openbare belang vragen wij om een consistente terminologie te gebruiken in het verslag, zodat elke belanghebbende zich niet nodeloos de vraag moet stellen of de rapporten wel inherent consistent zijn omdat ze dit verschil opmerken maar wellicht zelf de verklaring daarvoor niet kennen en derhalve niet kunnen uitleggen. Voor de Nederlandse taal dient onze voorkeur logischerwijs te gaan naar het begrip “controle” omdat dit, zoals gesteld in (2), zowel in de officiële vertalingen van de ISA’s als in het Wetboek van vennootschappen wordt gebruikt. Wellicht moet binnen het IBR als alternatief worden overwogen of het Wetboek van

vennootschappen (art. 144 en 148) niet moeten worden aangepast op passende wijze, zodat alle gebruikte termen daadwerkelijk worden gedefinieerd ('controle' in het NL, 'contrôle' in het F);

- (4) Conform de ontwerpparagrafen 19 en 22 dient er, naast de titel "Verslag over de jaarrekening" ook een indicatie te worden opgenomen van het oordeel dat in het verslag tot uitdrukking wordt gebracht. De origine van dergelijk denken is niet te vinden onder ISA. Onder de nieuwste ISA's (de Clarity ISA's), daarentegen, wordt het soort van oordeel reeds opgenomen via een aparte titel vlak boven de oordeelsparagraaf, zodat de ontwerpvermelding in de titel niet alleen niet ISA compliant is, maar tevens een nutteloze herhaling is van wat er zal volgen in dat verslag. **Derhalve pleiten wij om deze vermelding te verwijderen uit de titel van het eerste deel van het commissarisverslag;**
- (5) De zin "Wij zijn van mening dat (...) om daarop ons oordeel te baseren" is inconsistent met de titel van de oordeelsparagraaf "Oordeel zonder voorbehoud". PwC pleit ervoor om de consistentie tussen deze paragrafen te behouden. Dit kan op diverse wijzen gebeuren, bv.
- "Wij zijn van mening dat (..) om daarop ons **niet aangepast oordeel** te baseren, gevolgd door de titel "**Niet aangepast oordeel**" (PwC's preferentie).
 - "Wij zijn van mening dat (..) om daarop ons **oordeel** te baseren", gevolgd door de titel "**Oordeel**" (ISA preferentie);
 - "Wij zijn van mening dat (...) om daarop ons **oordeel zonder voorbehoud** te baseren" gevolgd door de titel "**Oordeel zonder voorbehoud**" (Wetboek van vennootschap preferentie).

Noteer dat indien het oordeel aangepast is, de zin zal worden (bv. bij een voorbehoud):

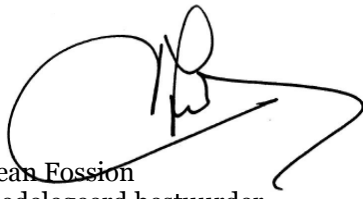
- "Wij zijn van mening dat (..) om daarop ons **oordeel met voorbehoud** te baseren, gevolgd door de titel "**Oordeel met voorbehoud**".

Derhalve **pleiten wij voor een consistente oplossing**. De tekst die op heden in de ontwerpnorm werd voorgesteld is inconsistent op dit punt;

- (6) Op het einde van het commissarisverslag wordt de term "kantoor" gebruikt, daar waar wij denken dat de term "bedrijfsrevisorenkantoor" de meer passende term is.

Verder verblijven wij,

Met de meeste hoogachting,

Jean Fossion
Gedelegeerd bestuurder